

2. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_643

3. Дегтярьова С.В. Поняття та ознаки митного контролю в Україні / Дегтярьова С. В. Поняття й ознаки митного контролю в Україні // Митна справа. – 2015. – №1. – С. 58-64.

Соломія Луцишин

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Дмитрів В.І.

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Посилення міжнародного економічного співробітництва, інтеграційних процесів, активізація зовнішньоекономічних операцій та бурхливий розвиток ринкових відносин призводить до загострення конкуренції на внутрішньому ринку та актуалізує проблему необхідності забезпечення економічної безпеки держави.

Оскільки глобалізація несе в собі не лише позитивні характеристики, але і негативні, такі як: зростання кількості суб'єктів, які порушують митні правила, збільшення обсягів контрабандних товарів, зменшення суми митних платежів, що справляються, то фіскальна служба повинна бути готовою протистояти новим небезпекам і загрозам, пристосування до яких є дуже важливим для економіки [1].

У загальному розумінні безпека – це такий стан системи, що забезпечує захищеність життєво важливих інтересів суспільства, стабільний її розвиток та функціонування. Митна безпека — це стан протекції митних інтересів держави, який реалізується через сукупність засобів, здатних протидіяти небезпекам та викликам у галузі митних відносин, шляхом створення ефективного організаційно-економічного механізму. Пашко П. розглядає митну безпеку як систему дієвих політичних, економічних, правових та інших заходів держави у митній галузі, мета якої полягає в досягненні стабільної та передбачуваної діяльності ДФС, достатнього рівня сприяння ЗЕД в нестабільних внутрішніх та зовнішніх умовах. Також науковець подає визначення митної безпеки як стан захищеності тих її національних інтересів, забезпечення яких покладено на митні органи, тобто митних інтересів [2].

Основним напрямком державної політики щодо національної безпеки України є системна протидія організованій економічній злочинності та «тінізації» економіки на основі зародження переваг легальної підприємницької діяльності та одночасно консолідації інституційних можливостей правоохоронних, митних, податкових, та фінансових органів, виявлення активів організованих злочинних груп та їх конфіскації [3].

Місце ДФС України в моделі сектору безпеки України визначається відмінними особливостями носіїв реальних або імовірних загроз для об'єктів національної безпеки – людини і громадянина, суспільства та держави (ст. 3 Закону України “Про основи національної безпеки України”).

Предметом митної безпеки є митні інтереси. Визначення митних інтересів має ґрунтуватися на таких чинниках: сукупність економічних інтересів; поточний стан зовнішньоекономічної і митної безпеки; сукупність існуючих на певний момент внутрішніх і зовнішніх загроз. З цього випливає, що митні інтереси держави змінюються залежно від зміни вищенаведених чинників, умов існування країни та етапу її розвитку [4].

Під забезпеченням митної безпеки варто розуміти впровадження в митній справі системи засобів, готових протидіяти внутрішнім і зовнішнім небезпекам та загрозам у галузі митних економічних відносин. У цьому контексті поняття «забезпечення митної безпеки» варто розглядати як здатність управлінських рішень в межах утвореної системи захисту економічних інтересів держави, протидіяти можливим загрозам у митній галузі.

Основними напрямками забезпечення митної безпеки є:

- гармонізація митного законодавства України зі світовими вимогами, розвиток міжнародного співробітництва в сфері митної справи;
- гарантування захисту інформації щодо суб'єктів ЗЕД;
- збільшення транзитної привабливості країни;
- збільшення пасажиропотоку й товарообігу через митний кордон;
- ефективна організація боротьби з контрабандою й порушеннями митних правил та результативного запобігання їм (превентивність правопорушень);
- захист митної території від ввезення неякісних товарів, застосування й споживання яких становить загрозу для здоров'я людей;
- недопущення ввезення продукції низького морально-етичного змісту, зокрема такої що пропагує міжнаціональні конфлікти, сепаратизм тощо.

Всі ці напрямки повинні реалізовуватися, насамперед, засобами та формами митного контролю, тарифного та паратарифного регулювання. Тому формування і здійснення відповідної економічної політики в системі забезпечення митної безпеки і запровадження механізмів блокування та усунення чинників, що розхитують усталеність митної системи, є головною проблемою державної політики в сфері митної справи.

Митна безпека характеризується великою кількістю критеріїв, кількісних і якісних показників, що в процесі їх оцінювання та аналізу отриманих результатів дозволять встановити рівень ефективності забезпечення митних інтересів держави. Дослідники у галузі митної справи наголошують на необхідності розробки системи показників митної безпеки та підкреслюють, що при цьому варто опиратися на показники ефективності діяльності митних органів [5].

Головним показником ефективної роботи митних органів та рівня митної безпеки є динаміка зміни сум митних платежів. Це означає, що протягом усього періоду існування митних органів в Україні фіскальна функція була пріоритетною в умовах дефіциту бюджету, а митні органи «гарантували» фінансування значних сум бюджетних видатків. Останнім часом здійснюється перехід від програми стягнення платежів до філософії надання послуг не тільки платникам, але і суспільству, проте в той же час надходження митних платежів та динаміка їх зміни залишається важливим критерієм ефективної діяльності митної служби.

І. Бережнюк вважає, що головною загрозою для національної митної безпеки є та частка платежів, яку ДФС недоотримала до державного бюджету, тобто важливою функцією фіскальних органів в процесі гарантування і здійснення митної безпеки є саме контроль за повнотою митних стягнень, а не за їх сумою [6].

Таким чином, митна безпека відіграє одну з головних ролей в процесі забезпечення національної економічної безпеки загалом та фінансової безпеки зокрема, тому що спрямована вона на захист національних інтересів в зовнішньоекономічній та фінансовій сфері одночасно.

Література:

1. Новікова К.І. Глобалізаційні виклики митній безпеці України / К.І. Новікова // Вісник Запорізького національного університету. 2012. - №4(16). – С.174-180
2. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія / П.В. Пашко. – Одеса: АТ «ПЛАСКЕ», 2009. – 628 с.
3. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>
4. Пашко П.В. Умови і чинники забезпечення митної безпеки / П.В. Пашко // Митна справа. – 2010. - №1(67). – С. 5-16.
5. Дослідження теоретичних аспектів та розробка системи оцінювання ефективності митних процедур: зб. тез наук.-практ. заоч. конф. / Державний науково-дослідний ін-т митної справи. – Хмельницький, - 2014. – 116 с.
6. Бережнюк І.Г. Управління економічною ефективністю роботи митних органів / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3176>